

Suomen science fiction- ja fantasiatutkimuksen seura ry. (Finfar)

Toimintakertomus vuodelta 2023

Vahvistettavaksi vuosikokouksessa 11.4.2024.

1. Yleistä

Suomen science fiction- ja fantasiatutkimuksen seura Finfar ry:n toiminta keskittyy pohjoismaisen vertaisarvioitun tiedejulkaisun *Fafnir – Nordic Journal of Science Fiction and Fantasy Research* julkaisemiseen, seminaarien ja vuotuisen Finfar-tekstityöpajan järjestämiseen sekä tieteisfiktion, fantasiafiktion, ja niiden ympärille muodostuvien ilmiöiden tutkimuksen edistämiseen Suomessa. Yhdistyksen kotipaikka on Tampere ja Y-tunnus 2597407-1. Yhdistyksen nettisivut ovat osoitteessa <http://finfar.org>. Fafnir-lehden nettisivut ovat osoitteessa <http://journal.finfar.org>.

2. Hallitus

Yhdistyksen hallitus kokoontui vuoden aikana viisi kertaa. Hallitukseen kuuluivat FM Oskari Rantala (pj, Jyväskylän yliopisto), FM Venla Korhonen (Jyväskylän yliopisto), FM Oiva Ristimäki (sihteeri, Turun yliopisto), FM Isla Parkkola (taloudenhoitaja, Turun yliopisto), FT Essi Varis (tiedottaja, Jyväskylän/Helsingin/Oslon yliopisto) FT Jyrki Korpua (Oulun yliopisto) ja FM Minttu Ollikainen (Jyväskylän yliopisto). Hallituksen varajäsenenä toimivat FT Hanna-Riikka Roine (Tampereen yliopisto) ja FT Aino-Kaisa Koistinen (Taideyliopisto).

3. Jäsenet

Vuoden 2023 aikana yhdistyksellä oli 28 jäsenmaksun maksanutta jäsentä. Yhteensä yhdistyksessä on 31 jäsentä, joista yksi on ainaisjäsen ja kaksi kunniajäsentä. Yhdistyksen vuosikokous pidettiin 28.2.2023 etäyhteydellä (Zoom). Jäsenten välisenä sähköpostilistana toimii scifi-res@helsinki.fi-lista, jota moderoi Merja Polvinen.

4. Seminaarit ja työpajat

Finncon-tapahtuma järjestettiin 7.–9.7.2023 Tampereen yliopistolla. Perinteen mukaisesti Finfar organisoii tapahtuman akateemisen ohjelmalinjan (“Academic Track”), joka koostui sci-fi- ja fantasiatutkimusta koskevista tieteellisistä esitelmistä sekä Fantasia: lajit, ilmiö ja yhteiskunta -kirjan tekijöiden haastattelusta. Akateemisen ohjelmalinjan pääjärjestäjät olivat Elise Kraatila ja Markus Laukkanen ja sen teemana oli ”Time”. Konferenssissa puheenjohtajina toimivat Kraatilan ja Laukkasen lisäksi Esko Suoranta, Hanna-Riikka Roine, Tiina Kymäläinen, Essi Varis, Veera Mäkelä ja Sonja Tiitola (silloinen Mikkonen). Osana ohjelmalinjaa paperinsa esitti 21 puhujaa sekä akateeminen kunniavieras Marek Oziewicz.

Perinteinen Finfarin tekstityöpaja järjestettiin 7.7.2023 Tampereen yliopistossa.

Järjestämisestä vastasi Jyrki Korpua. Tekstejään esitteleviä osallistujia oli kuusi. Paikalla tekstejä kommentoimassa olivat Jyrki Korpua, Elise Kraatila, Liisa Rantalaiho, Hanna-Riikka Roine ja Essi Varis, ja jokaisella kommentoijalla oli vastuullaan tiettyjen paperien kommentointi. Paperit käsittelivät laaja-alaisesti fantasiaa, tieteisfiktiota ja spekulatiivisen fiktiota ja käsittelivät aiheinaan hepreankielistä nykytieteisfiktiota, YouTubessa julkaistuja puolidokumentaarisia kauhukokemuksia, suomalaista reaalfantasiaa, merkittäviä zombieapokalypsin kuvauksia, keskustelua fantasiakirjallisuuden tekijyydestä sekä kansanperinteestä ammentavaa kotimaista nykyfantasiaa.

5. Gradupalkinto

Finfarin gradukilpailu järjestettiin nyt kuudetta kertaa, ja siinä etsittiin vuoden 2022 parasta spekulatiivisen fiktion alaa käsittelevää, suomalaisessa yliopistossa hyväksyttyä maisterintutkielmaa. Finfar-seura on toimintansa alusta alkaen tukenut erityisesti nuoria tutkijoita ja opiskelijoita järjestämällä kaikille science fictionin ja fantasian tutkijoille avoimia seminaareja ja työpajoja. Gradupalkinnon avulla seura haluaa entisestään nostaa spekulatiivisen fiktion tutkimuksen asemaa suomalaisella tutkimuskentällä ja kannustaa opiskelijoita tarttumaan spekulatiivisen fiktion kysymyksiin.

Kilpailun voitti Lila Mäkelän pro gradu -työ “Sattumaako? – Enpä usko!” – Mitä faniteoriat ovat ja miksi niitä kannattaa tutkia. Gradupalkinto luovutettiin Finnconissa Essi Variksen toimesta.

Kilpailuun asetettiin ehdolle yhteensä 3 tutkielmaa, kaksi Tampereen ja yksi Turun yliopistosta.

Palkintoraadissa olivat tänä vuonna mukana FT Päivi Vääänen (Helsingin yliopisto), raadin toimintaa koordinoanut FT Essi Varis (Helsingin/Oslon yliopisto), FM Isla Parkkola ja FT Esko Suoranta.

6. *Fafnir*

Tiedejulkaisu *Fafnir – Nordic Journal of Science Fiction and Fantasy Researchin* kymmenentenä toimintavuotena julkaisun kansainvälisen profiilin vahvistuminen jatkui. Lehdessä julkaistiin vuoden 2023 aikana kaksi numeroa ja yhteensä kuusi vertaisarvioitua artikkelia, joista viisi englannin ja yksi suomen kielellä. Artikkeleista kolme oli ei-pohjoismaisen kirjoittajan kirjoittamia. Lehden päätoimittajina toimivat Essi Varis, Elizabeth Oakes ja Merve Tabur. Kirja-arvioiden toimittajana toimi Jari Käkälä. Lehden toimitussihteerinä toimi Jaana Hakala, jonka toimikausi tuli päätökseensä vuodenvaihteessa. Vuoden aikana lehdelle haettiin uutta päätoimittajaa. Uudeksi päätoimittajaksi valittiin Elise Kraatila, ja Essi Varis puolestaan lopetti tehtävässään.

Fafnir on ollut vuodesta 2021 mukana DOAJ:n (Directory of Open Access Journals) toiminnassa ja CLOCKSS-pitkäaikaisarkiston pilottihankkeessa, joka takaa lehden arkistojen säilyvyyden lehden tai seuran toiminnan jatkumisesta riippumatta. DOAJ:n kanssa jatketaan toimenpiteitä laatumerkinnän kriteerien täyttämisen validoimiseksi. Toiminta ei vuoden 2023 aikana kustantanut Finfarille mitään, sillä seuralle myönnettiin vapautus DOAJ:n jäsenmaksusta.

Toimitusneuvoston ulkomaiset jäsenet ovat toimineet myös tärkeänä viestintäkanavana omissa yliopistoissaan ja tutkimusverkostoissaan. Toimitusneuvoston kokoonpano vuonna 2023 oli:

- **Merja Polvinen**, University of Helsinki (English), puheenjohtaja
- **Bodhisattva Chattopadhyay**, University of Oslo (cultural studies)
- **Stefan Ekman**, University of Gothenburg (English)
- **Laura E. Goodin**, independent researcher (creative writing)
- **Ingvil Hellstrand**, University of Stavanger (media culture, gender studies)

- **Irma Hirsjärvi**, University of Jyväskylä (cultural studies)
- **Aino-Kaisa Koistinen**, University of the Arts Helsinki, Research Institute
- **Jyrki Korpua**, University of Oulu (literary studies)
- **Urpo Kovala**, University of Jyväskylä (cultural studies)
- **Cheryl Morgan** (publisher and critic)
- **Frans Mäyrä**, Tampere University (game studies)
- **Jerry Määttä**, Uppsala University (literary studies)
- **Sari Polvinen**, University of Helsinki (critic, history)
- **Liisa Rantalaiho**, Tampere University (gender studies)
- **Adam Roberts**, Royal Holloway, University of London (literary studies)
- **Hanna-Riikka Roine**, Tampere University (literary studies)
- **Johan Schimanski**, University of Oslo (comparative literature) and UiT The Arctic University of Norway (comparative literature)
- **Sofia Sjö**, Åbo Akademi University (religious studies, film studies)
- **Peter Stockwell**, University of Nottingham (literary linguistics)
- **Esko Suoranta**, University of Helsinki (English philology)
- **Sanna Tapionkaski**, University of Jyväskylä (applied linguistics)
- **Essi Varis**, University of Helsinki (literary studies and comics studies)
- **Päivi Väättänen**, University of Helsinki (English)

7. Talous

Seura rahoitti toimintaansa vuonna 2023 jäsenmaksuilla. Saatujen 28 jäsenmaksun myötä seuran jäsenmäärä kasvoi viime vuodesta 4:llä. Seuran suurimpia menoja vuonna 2023 olivat *Fafnirin* taittopalkkio, internet-sivuihin liittyvät maksut ja gradukilpailun palkintosumma.

Seuran tilikauden tulos oli tappiollinen, mihin syynä oli se, että pakolliset menot ylittivät tulot. Toisaalta tulot vähenivät viime vuodesta, kun seura ei hakenut – eikä siten myöskään saanut – apurahaa. Seura on tilikauden tappiollisesta tuloksesta huolimatta vakavarainen, kiitos osin sille edeltävänä toimivuonna myönnetyn apurahan.

Tulevana vuonna jäsenmäärää olisi edelleen hyvä saada kasvatettua, jotta seuran talous saadaan paremmin tasapainoon. Lisäksi olisi tärkeää pitää huolta siitä, että nykyiset jäsenet maksavat jäsenmaksunsa. Myös jäsenmaksun nostamista tulisi harkita kuten myös apurahojen hakemista.

8. Muu tieteellinen toiminta

Vuonna 2023 seuran jäsenet ovat toimineet useissa tutkimus- ja julkaisuprojekteissa.

Finfarin jäsenet ovat vuonna 2023 jatkaneet toimintaansa *Nordic Speculative Fiction: Research, Theory, and Practise* -kirjahankkeessa, jonka viimeistely teos tullaan julkaisemaan vuonna 2024 Routledgen Global Genre Fiction -kirjasarjassa. Hankkeen teoksen toimittavat Jyrki Korpua, Aino-Kaisa Koistinen, Hanna-Riikka Roine ja Marta Mboka Tveit. Teoksen 18 kansainvälisen kirjoittajan joukossa on myös Finfarin vuoden 2023 puheenjohtaja Oskari Rantala.

Aino-Kaisa Koistinen jatkoi toimintaa kansainvälisessä Monster Networkissa. Vuonna 2020 verkostolle myönnettiin rahoitus Monsters of the Anthropocene -projektiin yhdessä OSEH Environmental Collaboratorin kanssa (Oslo yliopisto). Projekti päättyi keväällä 2023.

Essi Variksen henkilökohtainen, mielikuvituksen ja spekulatiivisen tekstuaalisia välineitä tutkiva postdoc-tutkimushanke *Metacognitive Magic Mirrors: How Texts and Images Enable and Extend Imagination* (2020–2025) jatkui Suomen Kulttuurirahaston tukemana Helsingin ja Oslo yliopistoissa. Varis vieraili Oslossa Karin Kukkonen johtamassa *Literature, Cognition and Emotions (LCE)* -hankkeessa marraskuusta 2021 lokakuuhun 2023 saakka ja kehitti samalla Finfarin suhteita Norjassa toimiviin tutkijakollegoihin.

Jyrki Korpua jatkoi toimintaansa kansainvälisessä Koneen säätiön rahoittamassa Tove Jansson -projektissa, jonka tuotoksena syntyy englanninkielinen *Tove Jansson Companion* -teos sekä suomenkielinen *Tove Janssonin tuotannot* -tiedekirja. Korpua jatkaa myös toimintaansa omassa “Dystopia: Epätoivottavat tulevaisuudet ja kauhukuvitelmiä yhteiskunnat” -hankkeessa, jonka rahoittajana vuonna 2023 toimi WSOY Kirjasäätiö ja jonka jatkoa tulevana vuonna 2024 rahoittaa Suomen Kulttuurirahasto.

Hanna-Riikka Roine ja Esko Suoranta aloittivat toimintansa osana demokratian kuvittelemista kertomakirjallisuudessa tutkivaa *Kuvittele, demokratia!* -hanketta. Hanke toimii vuosina 2023–2025 Koneen säätiön rahoittamana.

Liite 1.

Seuran jäsenet ovat tuottaneet science fiction- ja fantasiatutkimuksen alaan liittyvää opetusta, esiintymisiä ja julkaisuja seuraavasti:

Julkaisut

Korpua, Jyrki 2023: "Hautaamistavat J.R.R. Tolkienin fantasiafiktiossa". *Fafnir* 2/2023, 11-32.

Korpua, Jyrki 2023: "Kristillisplatonismi J. R. R. Tolkienin fantasiassa". Teoksessa *Raamattu ja Populaarikulttuuri*, toim. Susanna Asikainen ja Marika Pulkkinen. Helsinki: Suomen Eksegeettinen Seura, 406-430.

Ristimäki, Oiva 2023: "Paratiisia etsimässä: Philip Pullmanin *His Dark Materials* ja adaptaation teoria". Teoksessa *Raamattu ja Populaarikulttuuri*, toim. Susanna Asikainen ja Marika Pulkkinen. Helsinki: Suomen Eksegeettinen Seura, 337-359.

Rantala, Oskari 2023: "The Disintegrating (Comic) Book Object and the End of the Narrative Universe in *Promethea*". Teoksessa *Experimental Book Object. Materiality, Media, Design*, toim. Sami Sjöberg, Mikko Keskinen ja Arja Karhumaa. London & New York: Routledge, 124–141.

Rantala, Oskari 2023: "V for pissed-offedness: Anti-immigrant subversion of dystopian superhero intertexts". Teoksessa *Comics and Migration: Representation and Other Practices*, toim. Ralf Kauranen, Olli Löytty, Aura Nikkilä ja Anna Vuorinne. London & New York: Routledge, 139–152.

Suoranta, Eero: "Book Review: *Chinese Science Fiction during the Post-Mao Cultural Thaw*". *Fafnir – Nordic Journal of Science Fiction and Fantasy Research* 10:1, 33–36.

Suoranta, Eero: "'I hope they really evolve into a different species from us': Human-Nature Disconnection, Eeriness, and Social Class in Han Song's 'Submarines'". *Fafnir – Nordic Journal of Science Fiction and Fantasy Research* 10:2, 51–65.

Merkittävät esitelmät ja kutsupuheenvuorot

Korpua, Jyrki: "Science fiction ja totalitarismi". Kutsuluento.. Teatteri Kolmas Tila, Turku 13.1.2023.

Korpua, Jyrki: “Tolkienin filmatisoinnit”. Oulun elokuvakeskuksen seminaarin pääpuhe, Oulu. 4.2.2023.

Korpua, Jyrki: “Pyrkimys harmoniaan. Utooppisuus digitaalisissa peleissä”. Kutsuluento. Game Cult Talks, Jyväskylän yliopisto 16.5.2023.

Korpua, Jyrki: “Satujen fantasiaa”. “Olipa kerran” -luentosarja. Kutsuluento. Tampere, Vapriikki 11.10.2023.

Ristimäki, Oiva: “Sitten, nukkuessani, näin uneni”: uni ja seikkailu George MacDonaldin kertomuksessa *Ronald Bannerman’s Boyhood*. Kirjallisuudentutkimuksen päivät 2023, Turun yliopisto 5.5.2023.

Suoranta, Eero: “”Time Flies Past the Laborer”? Labor, Alienation, and Time in “The Fish of Lijiang” and “A Hundred Ghosts Parade Tonight”. Finncon 2023 -tapahtuman akateeminen ohjelma Tampereella 8.7.2023.

Suoranta, Eero: “For Every Lonely Childhood, There is a Doraemon”: Alienation, Generic Hybridity and the Vindication of Optimism in A Que’s “Farewell, Doraemon”. 16th biannual Nordic Association for China Studies (NACS) -konferenssi Göteborgissa 9.6.2023.

Suoranta, Eero: “Kiinalainen scifi-elokuva”. Suomi-Kiina-seuran tiistailuento (verkossa) 19.9.2023.

Opetus

Väitökset

Väitöskirjojen ohjaus, tarkastaminen ja vastaväitökset

Aino-Kaisa Koistinen

Meri Vainiomäki: *Made to Fall in Love. Love and Sex with Robots – Performances of Humanity, Gender, and Desire* (Jyväskylän yliopisto, nykykulttuurin tutkimus)

Jani Ylönen: *“To be human is to transcend rules” – Feminist Posthumanism in Contemporary Science Fiction* (Jyväskylän yliopisto, kirjallisuudentutkimus)

Jyrki Korpua

Lynn Levanon: *“The Functions of SF and Fantasy in Israel Culture”*. (Oulun yliopisto, kirjallisuus)

Marjut Puhakka: *“Itsestään tietoiset zombit ja tietoisuuden merkitys subjektivaatioprosessissa intersubjektiivisena tekijänä”*. (Oulun yliopisto, kirjallisuus)

Oiva Ristimäki: *“Dreamland into the practice”: A Rhetoric–Semiotic Study of the Dream Fantasy Motif in Four Works by George MacDonald*. (Turun yliopisto, yleinen kirjallisuustiede)

Sonja Virta: *“The Revised Finnish Translations of J.R.R. Tolkien's ‘The Lord of the Rings’ and ‘The Silmarillion’*. (Turun yliopisto, käänöstiede)

Merja Polvinen

Elizabeth Oakes: *Altered States in Speculative Fiction 1960-1979: A Computational Stylistic and Interpretive Study of Dreams, Trips, and Madness* (Helsingin yliopisto)

Esko Suoranta: *Affordances for the Future: Allegory and Cognition in Technocritical Speculative Fiction* (Helsingin yliopisto)

Thesis committee member, Gry Ulstein: *The (New) Weird as the Literary Mode of the Anthropocene* (Ghentin yliopisto, Belgia)

Hanna-Riikka Roine

Markus Laukkanen: *Building Speculative Communities – Interactive Communication in Internet-Age Fantasy Fiction* (Tampereen yliopisto, kirjallisuudentutkimus)

Sonja Mikkonen: *Cognitive Perception of Unstable Spaces in 21st Century Young and New Adult Speculative Fiction* (Tampereen yliopisto, kirjallisuudentutkimus)

Helena Mäntyniemi: *Feminist, Communal and Countercultural Writing in Fanfiction. Erotics and Romance in Harry Potter Fanfiction Stories* (Tampereen yliopisto, kirjallisuudentutkimus)

Esko Suoranta: *Affordances for the Future: Allegory and Cognition in Technocritical Speculative Fiction* (Helsingin yliopisto, englantilainen filologia)

Mediaesiintymiset ja muut julkiset puheenvuorot

Korpua, Jyrki: "The Hobbit -sarjakuva". Sarjakupla -podcast. 1.2.2023.

Korpua, Jyrki: "Onko Taru Sormusten herrasta perustavalla tavalla uskonnollinen myytti?". Yle, Horisontti. 10.6.2023.

Korpua, Jyrki: "Spekulatiivinen sarjakuva". Oulun sarjakuvafestivaali, Oulu. 11.11.2023.

Rantala, Oskari: "V niin kuin verikosto — anarkismilla sortajia vastaan", YLE: Kirja vs leffa 13.8.2023.

Rantala, Oskari: "Watchmenista V niin kuin verikostoon: Alan Moore — aikamme merkittävimpiä sarjakuvakäsikirjoittajia", YLE: Kulttuuriykkönen 6.7.2023.